

НЕНАД КРСТИЋ

МОЈ ПРИЈАТЕЉ, ПРОФЕСОР МИОДРАГ РАДОВИЋ

Често сам постављао себи једно питање на које нисам могао да дам одговор. Оно је гласило: „Зашто великани, људи који су својим делима задужили свет, најчешће одлазе са ове планете без неке посебне најаве, тихо и изненада?” Мислим да сам недавно нашао одговор на ово крајње тешко питање. Биће да Свевишњи у једном тренутку пожели да разговара са тим интелектуалним горостасима и једноставно их зграби, отме од нас обичних људи. Тако нам је Свевишњи отео и Миодрага Радовића, уваженог професора Новосадског универзитета, који је припадао малом броју српских интелектуалаца енциклопедијског знања.

Има нешто више од три године, преселио сам се са својом породицом у Сремску, малу, доста уску улицу која излази на Улицу Максима Горког. Али за мене је много важнији податак био да се та улица у суштини налази у продужетку једне друге доста уске улице, Улице Лазе Костића. А у тој улици живео је, све до пре неколико недеља, професор Миодраг Радовић, највећи познавалац стваралаштва великог српског песника, преводиоца, мислиоца, једном речју интелектуалца, Лазе Костића. Има неке симболике у тој вези између чувеног Лазе, с једне стране, и ходајуће енциклопедије, професора Миодрага Радовића, с друге стране. Пре него што се уселио у свој нови, скромни стан у Улици Лазе Костића, више се радовао чињеници да ће становати у улици свог најомиљенијег српског песника, него чињеници да ће се напокон уселити у нови дом. А професор Радовић је у много чему био налик на Лазу Костића. Не растом и физичким изгледом, већ оним много дубљим, невидљивим људским особинама. Обојица су били људи енциклопедијског знања, сваки у свом времену, обојица су били

велики борци за ИСТИНУ. Обојица су били истински родољуби и патриоте, али и велики поштоваоци западне културе. Савршен спој националног и грађанског, оног универзалног, како само велики интелектуалци могу да буду. Али често и несхваћени. Но, то је друга прича, коју ћемо причати неком другом приликом. Висок, прав, строгог погледа, али меког срца, професор Радовић је имао искрене пријатеље и међу својим колегама, и међу, како се то доста неспретно каже, обичним светом. Али имао је и жестоке, нећу рећи непријатеље, већ супарнике, опоненте, пре свега међу универзитетским наставницима. Биће да је разлог том супарништву лежао у њиховим различитим погледима на свет.

И откако смо постали блиски суседи, наши сусрети, и уопште, наше дружење, постали су интензивни, готово свакодневни. Кад год бих имао слободног времена, кренуо бих у правцу Улице Лазе Костића, надајући се да ћу можда наићи на мог вољеног колегу Миодрага Радовића. И он би чинио исту ствар. Или сам ја ишао према згради у којој је он живео, или он према згради у којој сам ја становао. И обично смо се налазили на пола пута. Онако спонтано, рекао бих интуитивно. И тада бисмо започели разговор. Понекад би он био краћи, понекад дужи. Наравно, имали смо и уговорене, у минут заказане састанке. Обично у малом пријатном кафеу у Сремској улици, у кафеу, боље рећи у бистроу, који је веома налик на мале француске бистрое. У том бистроу често пуштају француске шансоне, што је, ваља признати, ретка појава у нас. Песме Едит Пјаф, Жилбера Бекоа, Ива Монтана... А нас двојица, занесени прелепом музиком и још лепшим француским језиком, започињали бисмо наше разговоре управо на том милозвучном језику, језику Монтења, Волтера, Игоа, Пруста... Обично би ти разговори трајали дуго. Понекад два сата, понекад три. А о којим темама смо разговарали? Готово о свим темама о којима могу да разговарају два универзитетска професора, и то још два професора Филозофског факултета. И не само два професора него два пријатеља, будући да се наше дружење врло брзо трансформисало у пријатељство. Оно право, искрено, не оно лажно, површно, из неких личних интереса. Нажалост, данас постоји и тај вид пријатељства. Боље рећи, многи и не знају за онај први и једини вид пријатељства. Сећам се, било је касно пролеће, диван сунчан дан, нас двојица седимо у нашем омиљеном бистроу. „Ненаде”, каже ми професор Радовић, овог пута на српском језику, „предлажем да пређемо на ТИ. Али да знате, Ненаде, обраћање са ТИ обавезује.” И од тада, били смо на ТИ. На ТИ које вас обавезује да будете са пријатељем и у добру и у злу. Разговарали смо о великанима који су својим делима задужили свет, о филозофима, филолозима, писцима и песницима, од

Хомера до Аристотела, од Монтења до Игоа, од Гетеа до Хумболта, од Пушкина до Достојевског и Толстоја, од Светог Саве, преко Доситеја Обрадовића и Вука Караџића, па све до Иве Андрића и Александра Белића. Наравно, Лаза Костић је био наша омиљена тема. Лаза преводилац, Лаза песник, Лаза родољуб. Разговарали смо и о политици, о великом Шарлу де Голу, о Јосипу Брозџу Титу, али и о Анрију IV, Лују XIV, Наполеону Бонапарти, династијама Карађорђевић и Обреновић. Разговарали смо и о спорту, посебно фудбалу, али и о јагодама, малинама, о меду. Са посебним жаром смо разговарали о његовим унуцима. Боже, колико сам много научио од професора Радовића, те интелектуалне громаде. И кад год бих му се похвалио да сам дошао до нових сазнања, управо захваљујући тим дугим, смисленим, разговорима, Миодраг би ми одговорио: „Nenad, moi aussi, en vous écoutant, j'ai appris beaucoup de choses.”

Време пролази, а ја све ређе идем у правцу Улице Лазе Костића. Само када морам. Једноставно, избегавам да кренем у том правцу, јер знам да нећу видети високог великог човека како брзим корацима иде према мени. И како ме већ из даљине поздравља оним присним, чувеним француским поздравом: SALUT, MON AMI.

Такав је био мој пријатељ, професор Миодраг Радовић. Такав ће ми остати у памћењу. Као таквог треба га и прихватити.

СЛАВА МУ!*

---

* Реч на комеморативном скупу поводом смрти Миодрага Радовића, на Филозофском факултету у Новом Саду, 20. септембра 2018. године.